

START van De Keten

Dinsdag 16 november 2021, Amsterdam

Openingswoord door Caecilia Thunnissen, artistiek directeur Oorkaan

Welkom bij De Keten. Voor de keten hebben wij ons laten inspireren door Sphinx Music uit Detroit. Daarover vertelt Gabriela jullie straks meer.

Mijn introductie behelst geen terugblik op waar we vandaan komen, ook niet waar we nu staan als het gaat over inclusie in de klassieke muzieksector. Dat weten we als insiders van onze sector maar al te goed. Ik inspireer en empower jullie graag met een paar passages uit een [interview](#) met Jan Rotmans, transistiehoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, dat ik vorige week las in een landelijke krant. Een stukje theorie uit de transitieleer, dat mij hoop geeft. Het schetst ook glashelder waarom we in oktober 2018 bij Oorkaan het Actieplan Diversiteit zijn gestart, waar De Keten een uitvloeisel van is.

“Het wordt een onrustige tijd..... Deze tijd vraagt om incrementalisme en radicalisme samen: een radicaal andere wereld waar je naartoe wil, maar wel in behapbare stappen” Rotmans staat op, pakt een stift en begint op een collegebord in zijn werkkamer grafieken te tekenen van de fases die een maatschappelijke transitie meestal doormaakt. “Of het nou een mens, een sector of een bedrijf is: complexe systemen hebben een evenwichtssituatie. ... Belangrijke delen van de Nederlandse samenleving verkeerden rond de jaren negentig in zo’n situatie van dynamisch evenwicht. Maar als de omgeving verandert, door maatschappelijke veranderingen, technologische, ecologische verschuivingen, dan verdwijnt dat evenwicht. Dan ontstaat crisis, chaos en zoekt het systeem een nieuw evenwicht. “We zitten nu op veel fronten in een situatie waarin het evenwicht zoek is.”

Corona heeft onze sector totaal uit evenwicht gehaald. En dat scheidt ook kansen. Want als je kijkt naar inclusie, dan is het evenwicht ? % wit, West-Europees en ? % anders. Kun je niet echt een evenwicht noemen wat ons betreft.

Als ik en jij niets veranderen aan wat wij nu doen, ieder voor de eigen organisatie, en ook samen, dan verandert er de komende twintig jaar niets aan wat er klinkt, te horen en te zien is over twintig jaar op de podia en in onze organisaties. En stilstand is achteruitgang. Stilstand water gaat op den duur .... Juist. Terug naar het artikel.

“Dat betekent dat er nu gezocht moet worden naar nieuwe evenwichtspunten. Uit de complexesysteemleer, een mix van natuurkunde, informatica en sociologie, blijkt dat in zo’n ‘tussentijd’ tal van opties ontstaat voor de toekomst: er zijn tientallen nieuwe evenwichtspunten mogelijk.”

En dat is het doel van De Keten: dat we met elkaar die nieuwe evenwichtspunten gaan bepalen, verstevigen en een nieuw dynamisch evenwicht in de klassieke muzieksector gaan creëren waar inclusie geen thema, maar een voldongen feit is. En dat kost tijd. Dus laten we snel beginnen. Maar voordat ik Gabriela het woord geef en we met elkaar in werksessies aan de slag gaan, toch nog even terug naar het artikel ter inspiratie en empowerment van jou als individu.

“Rotmans heeft het veel over kantelpunten, transities, dynamische evenwichtspunten. Die wat abstracte termen komen uit de wetenschappelijke literatuur over hoe complexe systemen veranderen – die gaan dan niet lineair van 1 naar 2 naar 3 naar 4, maar vaak exponentieel, van 1 naar 2 naar 4 naar 8. In exponentiele processen zit een punt waarop het ineens veel harder verandert dan ervoor, dat is zo’n kantelpunt. Volgens Rotmans’ onderzoek is voor een omslagpunt ongeveer 25 procent van een systeem nodig. Als een kwart van een bedrijf, een sector, een land een verandering echt wil, is het kantelpunt bereikt en de verandering bijna niet meer te stoppen. ....

“Een betere wereld begint niet bij jezelf, maar bij multinationals en overheden.” klinkt het vaak. Wat kunnen individuen betekenen in zo’n grote transitie?

Onze centrale vraag vandaag is: welke plek kan en wil je innemen in De Keten en wat is daarvoor nodig?

Volgens Rotmans “kun jij als individu in deze tijd veel meer veranderen dan voorheen. De samenleving kan er radicaal anders uit komen te zien in veel kortere tijd dan we voor mogelijk houden. En de rol van individuele acties is in de fase waarin we nu zitten veel groter dan in een periode van evenwicht. In deze fase van de transitie kan een klein clubje individuen het hele systeem laten veranderen. Er is een illusie van machteloosheid: mensen onderschatten hun eigen veranderkracht en overschatten die van bestuurders.”

Dank dat jullie er zijn. Een klein slagvaardig clubje individuen. Gabriela, aan jou het woord om te vertellen wat De Keten behelst. En daarna aan ons om die visie in behapbare kleine stappen te downsize en uitvoerbaar te maken.